

LERUM
mer än du tror

Biblioteksplan för Lerums kommun

2016-03-17

Innehåll

1	Inledning	5
2	Bakgrund	6
2.1	Bibliotekets roll i samhället.....	6
2.2	Folkbiblioteken i kommunen - Lerums bibliotek.....	6
2.3	Skolbibliotek	6
2.4	Organisation skolbibliotek.....	7
2.4.1	Grundskolan/grundsärskolan	7
2.4.2	Gymnasieskolan/gymnasiesärskolan	7
2.4.3	Vuxenutbildningen	7
3	Prioriterade utvecklingsområden/Inriktningar för kommunal biblioteksverksamhet i Lerums kommun	8
3.1	Målområde Demokrati	8
3.2	Målområde Läsfrämjande/Livslångt lärande	8
3.3	Målområde Tillgänglighet.....	8
3.4	Målområde Digital utveckling, teknisk service	8
3.5	Målområde Mötesplatser	8
3.6	Målområde Skolbibliotek.....	9
4	Ansvar och genomförande av biblioteksplan	10
4.1	Uppföljning	10

1 Inledning

Genom att tydliggöra vilka inriktningar som ska präglade den kommunala biblioteksverksamheten fram till 2018, är syftet med denna biblioteksplan att bidra till utvecklingen av verksamheten under kommande år.

Biblioteksplanen pekar ut ett antal målområden med tillhörande åtaganden. Utöver det styr inte planen på detaljnivå. Planen ska istället ligga till grund för utformandet av biblioteksorganisationens handlingsplan och för skolenheternas utvecklingsarbete rörande skolbiblioteken.

Innehållet i planen tar hänsyn till och utgår från:

- Internationella riktlinjer: Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest, FN:s barnkonvention, FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter artikel 19
- Bibliotekslagen
- Skollagen
- Regional biblioteksplan 2016-2019, Västra Götalandsregionen
- Lokala riktlinjer och planer (Vision 2025, Framtidsbild 2018)

2 Bakgrund

2.1 Bibliotekets roll i samhället

”Folkbiblioteken bidrar till det öppna, demokratiska samhället genom kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning där bibliotekens särskilda uppgift är att främja litteraturens ställning, intresset för bildning, upplysning, utbildning, forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Verksamheten ska tillgodose alla människors behov och förutsättningar. Nya och gamla biblioteksanvändare har rätt att möta en biblioteksverksamhet som inte diskriminerar någon.”

(Regional biblioteksplan 2016-2019, Västra Götalandsregionen)

2.2 Folkbiblioteken i kommunen - Lerums bibliotek

Med Lerums bibliotek avses de fem folkbiblioteken i Lerums kommun och dess verksamhet, dvs huvudbiblioteket i Lerum och filialerna i Floda, Gråbo, Sjövik och Tollered.

Biblioteken är kommunens mest utnyttjade kulturinstitution med ungefär 200 000 besök om året. Biblioteksverksamheten i Lerum kännetecknas av många bibliotek i förhållande till kommunens storlek med sammantaget mycket öppethållanden. Förutom huvudbiblioteket i Lerum som är öppet 52 timmar i veckan finns filialbibliotek i Floda och Gråbo (öppet vardera 29 timmar/vecka), i Sjövik och Tollered (öppet vardera 3 timmar/vecka med personal). Sjöviks lilla bibliotek är dessutom meröppet (man kan komma in med bibliotekskort och pinkod) i ytterligare 70 timmar per vecka.

Huvudbiblioteket finns i Dergårdsområdet och har gemensam ingång med gymnasiet. Det fungerar som ett integrerat folk- och gymnasiebibliotek och är även skolbibliotek för vuxenutbildningens elever och personal. På huvudbiblioteket finns flera funktioner som servar och stödjer filialerna och vänder sig till hela kommunen, bl.a. en avdelning för uppsökande verksamhet som arbetar utåtriktat mot personer med funktionsnedsättningar och äldre.

På senare år har biblioteken utvecklats från sin traditionella roll att enbart tillhandahålla böcker och medier och att vara den självklara platsen för att inhämta information till att mer och mer också vara en plats för möten och kulturupplevelser. Aktiviteter såsom bokcirklar, babyrytmik, workshops eller visningar av digitala tjänster gör biblioteken till små kulturhus. Bibliotekets webbplats bibliotek.lerum.se har ökat tillgängligheten till bibliotekets tjänster och blivit en arena för det läsfrämjande arbetet.

2.3 Skolbibliotek

Enligt Skollagen (SFS 2010:800) 2 kap. § 36 ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha *tillgång till ett skolbibliotek*.

Det finns ingen exakt definition av hur ett skolbibliotek ska organiseras i lagtexten men i dess förarbeten står det att man vanligtvis brukar avse:

”... en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.”

Skolinspektionen lyfter att innehållet i skolbiblioteket ska vara:

”... anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.”

Skolans huvudman (Lerums kommun) avgör hur elevernas tillgång till skolbibliotek ska lösas.

Rektor ansvarar (enligt läroplanerna) för att:

”... eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel” (Grundskolan och grundsärskolan) och för att ”utbildningen utformas så att eleverna, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel”

(Gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen).

2.4 Organisation skolbibliotek

2.4.1 Grundskolan/grundsärskolan

Varje skola har ett skolbibliotek. Om skolan innehåller två skolenheter delar dessa på skolbiblioteket.

2.4.2 Gymnasieskolan/gymnasiesärskolan

Lerums gymnasiums och dess fem ingående skolenheters skolbibliotek är helt integrerat med Lerums bibliotek och ligger i samma byggnad. Gymnasiebibliotekariens bas finns i biblioteket och svarar där för service för elever och lärare och arbetar med att på ett ändamålsenligt sätt utveckla mediebeståndet.

En separat plan för utvecklingen av Lerums gymnasiums skolbibliotek upprättas av ansvarig rektor.

2.4.3 Vuxenutbildningen

Lerums vuxenutbildning har via avtal tillgång till samma skolbibliotekstjänst som Lerums gymnasium.

3 Prioriterade utvecklingsområden/Inriktningar för kommunal biblioteksverksamhet i Lerums kommun

3.1 Målområde Demokrati

Medvetenheten hos biblioteksbesökare och invånare om möjligheterna att påverka bibliotekets utbud och verksamhet ska öka. Barn och unga är en särskilt prioriterad grupp. Utbudet på biblioteken i Lerum ska i högre grad avspegla den kulturella och språkliga mångfald som finns i vårt samhälle och en jämnare könsfördelning rörande vilka som använder bibliotekets tjänster ska uppnås.

3.2 Målområde Läsfrämjande/Livslångt lärande

Lerums bibliotek ska arbeta för en hög medvetenhet om betydelsen av pojkars, flickors och övrigas läsning, såväl på svenska som på andra modersmål. Det läsfrämjande arbetet för barn och unga på fritiden ska intensifieras. Barns och ungas medievanor ska beaktas och intresset för skönlitteratur och berättande ska främjas.

Genom att uppmuntra invånare till eget deltagande i bildning och upplysning och erbjuda intellektuella utmaningar ska biblioteket stärka sin roll i det livslånga lärandet.

3.3 Målområde Tillgänglighet

Lerums bibliotek ska arbeta för att öka tillgängligheten genom att öka invånarnas kännedom om bibliotekets utbud och tjänster. Servicen till de som inte själva kan komma till biblioteket ska förbättras och den uppsökande verksamheten, bland annat för äldre och personer med funktionsnedsättningar, ska utvecklas. Fler biblioteksfilialer ska införa ”Meröppet”. En lämplig plats för ytterligare en biblioteksfilial kan vara i kommande resecentrum i Lerums centrum.

3.4 Målområde Digital utveckling, teknisk service

Lerums bibliotek ska arbeta för att öka barns och ungas färdigheter inom medie- och informationskunnighet (MIK) och tillsammans med barn och unga utveckla bibliotekets digitala tjänster. Bibliotekets roll som en mötesplats där invånare kan ta del av tekniska innovationer ska stärkas, särskilt för äldre kvinnor och män och personer med ett annat modersmål än svenska. Tillgängligheten till bibliotekets tjänster ska öka genom tekniska lösningar.

3.5 Målområde Mötesplatser

Lerums bibliotek ska utvecklas mot att erbjuda en mer lockande miljö och ett mer varierat programutbud för alla invånare, särskilt gällande barn och unga som besöker biblioteket på sin fritid. Lerums bibliotek ska utvecklas till att i högre grad bli en arena

för besökarnas eget skapande. Andelen aktiviteter där besökarna är medskapare av biblioteksverksamheten ska öka, särskilt rörande barn och unga.

Biblioteket ska stärka sin roll som en inspirerande plats dit människor kan komma för att utmanas och mötas över gränserna och kunna möta både det förväntade och det oväntade. I syfte att utveckla biblioteken som en plats för integration ska samarbetet med frivilligorganisationer och andra kommunala verksamheter förstärkas.

3.6 Målområde Skolbibliotek

Skolbiblioteken i Lerum ska ha goda förutsättningar och god tillgång till medier och de ska utveckla det läsfrämjande arbetet. Utvecklingen ska också inriktas på att utveckla skolbibliotekets roll i undervisningen och att det fungerar som en pedagogisk resurs i utbildningen – och därigenom bättre kunna bidra till elevernas lärande.

4 Ansvar och genomförande av biblioteksplan

Biblioteksplanen beslutas av kommunfullmäktige och gäller under perioden 2016-2018.

Ansvar för att arbeta med utveckling i enlighet med de beslutade målområdena åligger varje verksamhet, enhet och dess chefer.

Samordning av utvecklingsarbete över verksamhetsgränserna görs via samarbete mellan ansvariga chefer.

4.1 Uppföljning

En övergripande utvärdering av hur arbetet mot målområdena gått görs i slutet av mandatperioden. Lämpligen utses en arbetsgrupp för detta, likt vid framtagandet av planen. Förvaltningsledningen utser arbetsgrupp.

Under perioden som planen gäller följs arbetet upp i bibliotekets och skolenheternas systematiska kvalitetsarbete.

Utifrån uppföljningarna formuleras efter behov årligen nya strategier och åtgärder för att driva utvecklingen i riktningen mot målet på enhetsnivå och på verksamhetsnivå.